

Asia: VN/2160/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kysymykset lausunnon antajille

Millaisia huomioita teillä on oppivelvollisuuslakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

-

Millaisia huomioita teillä on tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

-

Millaisia huomioita teillä on perusopetuslakiin, ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ja lukiolakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

SuPer ehdottaa, että ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 39 § opiskelijaksi ottamista koskevaa kirjausta muutetaan. Kannatamme yleisesti sitä, että kaikille oppivelvollisille tarjotaan jokin opiskelupaikka, mutta emme kannata sen kirjaamista lakiin, että oppivelvolliset otetaan ammatilliseen tutkintotavoitteeseen koulutukseen ilman tarvittavia opiskeluvalmiuksia.

On ehdottoman tärkeää, että sosiaali- ja terveysalan perustutkintoon laaditaan valtakunnalliset pääsy- ja soveltuvuuskokeiden kriteerit mahdollisimman pian. Se, että koulutuksen järjestäjät voivat edelleen oman harkintansa mukaan valita, järjestävätkö sosiaali- ja terveys-alan pääsy- ja soveltuvuuskokeita, asettaa hakijat eriarvoiseen asemaan ja johtaa siihen, että koulutukseen pääsee myös alalle soveltumattomia henkilöitä. Sosiaali- ja terveysalan opiskelijan oma elämänhallinta tulee olla kunnossa sekä opintojen vaativuuden että asiakkaiden haavoittuvuuden vuoksi. Pääsy- ja soveltuvuuskokeiden ensisijainen tarkoitus on tukea soveltuvien hakijoiden pääsyä koulutukseen. Ei ole tarkoituksenmukaista, eikä taloudellistakaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka ei sovellu alalle tai ei ole siitä kiinnostunut.

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto on yksi vaativimmista perustutkinnoista. Voi olla, että nuori ei ole ensimmäistä kertaa hakiessaan vielä valmis opiskelemaan sosiaali- ja terveysalaa. Tällöin

opiskelija voidaan ohjata hakeutumaan esimerkiksi tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen. Asiakas- ja potilasturvallisuuden kannalta kotimaisten kielten taito, luku- ja kirjoitustaito sekä matemaattiset taidot pitäisi olla jo sosiaali- ja terveysalan perustutkintoa opiskeltaessa hallussa.

Ammatillisella koulutuksella on tärkeä tehtävä osaamis- ja koulutustason nostamisessa sekä työllisyyden hoidossa, jolloin koulutuksia pitää pystyä jatkossakin tarjoamaan myös aikuisille oppijoille. Sosiaali-, terveys- ja kasvatusalalla on paljon alanvaihtajia. Aiemmin jollekin toiselle alalle kouluttautunut ja siellä työskennellyt henkilö kouluttautuu esim. terveydellisten syiden tai työttömyyden vuoksi alalle. Muita syitä voivat olla esimerkiksi työn merkityksellisyys ja elämäntilanteen muutos. Erityisesti työn merkityksellisyyden vuoksi alaa vaihtavat haluavat tehdä sellaista työtä, jonka jälki näkyy heti. Motivaatio opiskella työhön, jossa tehdään työtä lähellä ihmistä, on korkea.

Sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden ammattitehtävien kelpoisuusehdot edellyttävät tutkinnon suorittamista. Aikuiskoulutukseen kohdistuneiden heikennysten vuoksi suurena huolena on, miten heikennykset yhteensä vaikuttavat osaavien työntekijöiden saatavuuteen. Tutkinnon suorittaneet ammattitaitoaan ylläpitävät ja kehittävät sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden ammattihenkilöt ovat keskeisessä asemassa laadukkaan ja turvallisen hoidon ja kasvatuksen toteutuksessa. Puutteellinen ammattitaito ja osaaminen kasvattaa sekä organisaatioiden että yhteiskunnan kustannuksia. Sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteillä tapahtuvat vaaratapahtumat tulevat hyvin kalliiksi. OECD:n arvion perusteella vaaratapahtumista syntyvät kustannukset ovat noin miljardi euroa vuodessa Suomessa.

On tärkeää, että sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön jatkovalmistelussa säilyy säännös siitä, että lähihoitajan ammattinimikkeen käyttö edellyttää sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittamista. Hallituksen tahtotila siirtyä aikuisten kouluttamisessa tutkintokoulutuksista ns. lyhytkoulutuksiin on räikeässä ristiriidassa hallitusohjelman kirjauksen kanssa, jossa tavoitteena on parantaa koulutetun sosiaali- ja terveysalan sekä varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuutta ja lisätä alojen vetovoimaa.

Salo Jussi
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry

Ojajärvi Sari
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry